

Sv. Ján Nepomucký

Plinio de Oliveira

17. mája 2020 ✝ Svätec týždňa ✝ Svätec na máj

Životopisné údaje:

Keď sa Ján v roku 1330 narodil v Nepomuku v Čechách, nad jeho domom boli vidieť zvláštne svetlá. Keď bol dieťa, svätá Panna Mária ho vyliečila z vážnej choroby.

Keď bol vysvätený za kňaza, venoval sa s veľkým úspechom kázaniu. Celá Praha zmenila svoje zvyky kvôli jeho kázňam, ktoré počúvali zástupy. Dodnes je najobľúbenejším svätým v Prahe. Václav IV., český kráľ a nemecký cisár, ho menoval za kancelára českého kráľovstva, ale Ján vyznamenanie odmietol a zostal obyčajným kanonikom. Cisárovná si ho vybrala za svojho spovedníka.

Kráľ Václav sa zbláznil a stal sa tyranom svojho ľudu. Bol veľmi žiarlivý a podozrieval z nevery cisárovnú, ktorá trávila hodiny v kostole modlením sa za jeho obrátenie. Predstavujúc si zlé veci o nej, kráľ zavolať sv. Jána Nepomuckého a nariadil mu, aby odhalil, čo mu jeho manželka priznala v spovedi. Svätý odmietol. Stalo sa to niekoľkokrát. Ján nemohol odhaliť spovedné tajomstvo. Kráľ ho niekoľkokrát mučil a väznil, ale bol nútený prepustiť ho, pretože sa bál verejnej vzbury. Svätec bol totiž veľmi obľúbený. Kráľ mu dokonca hrozil smrťou, ale svätý Ján Nepomucký zostal pevný.

Jedného dňa, keď cítil, že jeho koniec je blízko, kázal na tieto slová nášho Pána: „Ešte chvíľu, a už ma viac neuvidíte.“ Predpovedal katastrofu, ktorú v Čechách spôsobí heréza Jána Husa. Potom sa modlil pri nohách sochy Panny Márie, ktorú priniesli sv. Cyril a Metod. Po návrate do Prahy ho zatkli Václavovi agenti a opäť mu hrozili. Zostal pevný: keď ho znovu mučili, opäť odmietol porušiť spovedné tajomstvo. Nakoniec kráľ nariadil utopiť ho v rieke. V tú noc mu zviazali ruky a nohy a hodili ho z Karlovho mosta v Prahe do rieky Vltavy. Tam, kde jeho telo narazilo do vody, ukázalo sa päť hviezd. Obyvatelia Prahy sa vo veľkom počte prichádzali dívať na ten zázrak. Cisárovná upozornila na zázrak aj kráľa, ktorý sa zdesil a na niekoľko dní sa zatvoril vo svojej izbe.

Sv. Ján Nepomucký sa stal špeciálnym patrónom slávnych českých a nemeckých rodín. Z vďačnosti za mnohé milosti, ktoré dostal od sv. Jána Nepomuckého rakúsky panovnícky dom, ponúkol všetku pomoc v procese jeho kanonizácie. V roku 1729 bol povýšený na oltár. Desať rokov predtým, v roku 1719, bolo vo Vltave nájdené jeho neporušené telo, akoby tam bolo hodené pred pár minútami. Keď bola jeho hrobka o mnoho rokov neskôr otvorená, jeho jazyk bol stále neporušený – pre mlčanie, ktorým vzdával Bohu takú veľkú slávu.

Komentár prof. Plinia:

Toto je veľmi krásna biografia. Aby sme ju umiestnili do náležitého historického kontextu, mali by sme si pripomenúť historické okolnosti. Regióny strednej Európy sa často búrili proti katolíckemu vplyvu. Čechy, Morava a ďalšie susedné regióny boli krajiny čarodejníctva a okultizmu, kde sa rodili herézy všetkého druhu.

V tej dobe, keď stredovek začal upadať, sa zakorenila v tejto oblasti nová heréza: blud Jána Husa, slávneho heréziarchu, ktorý bol Lutherovým predchodcom. Husov blud bol s protestantizmom podobný i odlišný.

Čo sa podobnosti týka, tak heréza, prinajmenšom taká heréza, ktorá dosahuje určitý úspech, nie je nikdy iba produktom mysle jediného jednotlivca, ale skôr je produktom celého prostredia. Heréziarcha hlása doktrínu, ktorú ľudia v jeho regióne túžia prijať. Kacírstvo sa šíri, pretože časť verejnosti ho víta. Nerozumný archieretik hlása doktrínu, ktorú ľudia neprijímajú, je odmietnutý a jeho meno nie je zaznamenané v dejinách. Ide do pekla sám. Šikovní kacíři však prináša náuku, ktorá zodpovedá zlým tendenciám prostredia, v ktorom žije. Preto sa jeho doktrína šíri. Ján Hus cítil, že pýcha a zmyselnosť naklonili duše jeho vlasti k jeho náuke. Luther prevzal Husovu náuku, pretože rovnaká dekadencia existovala aj v Nemecku jeho času.

Jedna z vecí, za ktorú nesie zodpovednosť cisár Karol V. je, že neprejavil k Lutherovi taký silný odpor, ako jeho predchodcovia proti Husovi. Sú prípady, keď jediné riešenie je vyhubenie zla v jeho koreňoch. Sv. Ján Nepomucký žil v dobe, keď sa krajina odvracala od katolicizmu a obracala k Husovej heréze. Hus bol v počiatku svojho verejného účinkovania podporovaný aj českým kráľom.

Kráľ sa však vplyvom zlých síl skazil a stal sa zlým človekom. Kráľovná zostala dobrá. Pretože trávila veľa času v kostole, kráľ si predstavoval, že tak kryje svoje cudzoložstvo. Preto jeho naliehanie na svätého Jána, aby prezradil, čo mu povedala pri spovedi.

Viete, že spovedné tajomstvo je sväté. Kňaz nesmie nikdy, z nijakého dôvodu ani za žiadnych okolností odhaliť nič, čo počul pri spovedi. Nemôže ani povedať, že niekto je obviňovaný nespravodlivo a je nevinný. Povedať aj to najmenšie je zakázané. Je to absolútne tajomstvo. Kráľ teda začal prenasledovať kráľovninho spovedníka. Niekoľkokrát sv. Jána mučil, uvrhol ho do väzenia, ale svätec odmietol čokoľvek povedať. Potom sa kráľ, ktorý bol zvolený za cisára Svätej rímskej ríše, rozhodol svätca zabiť. Ten mal božskú predtuchu svojho mučeníctva a pripravil sa na smrť.

Z kazateľnice komentoval tie krásne slová nášho Pána: „Ešte chvíľu a už ma viac nevidíte.“ Bol to jeho spôsob, ako varovať ľudí, že zomrie. Potom veľký ctiteľ Panny Márie odišiel do dediny, kde mali sochu Panny Márie, ktorú priniesli sv. Cyril a Metod, dvaja svätí, ktorí evanjelizovali slovanský svet. Napokon sa vrátil do Prahy, kde ho kráľ zatkol a prikázal utopiť vo Vltave. Keď ho hodili do rieky, došlo k veľkému zázraku. Z vôd nad miestom, kde sa ponoril, vyšlo päť hviezd. Išlo očividne o zázrak. Kráľovná zavolala manžela, aby sa tiež pozrel a uvedomil si zločin, ktorého sa dopustil. Keď uvidel tento zázrak, bol rozrušený a niekoľko dní zostal zamknutý vo svojej izbe. Ale zločin už bol spáchaný.

Čoskoro sa začalo uctievanie mučeníka. Táto úcta bude rásť, až kým sa nestane najobľúbenejším svätým v regióne. Rakúsky panovnícky dom neskôr vynaloží maximálne úsilie na jeho kanonizáciu. Po náležitom preukázaní jeho svätosti napokon v roku 1729, štyri storočia po svojej smrti, dosiahol slávu oltára. Keď porovnáme históriu šírenia bludu Husovho a Lutherovho, vidíme, že začali podobne. Všeobecný proces mravného úpadku splodil Husovu herézu. Kráľ ním bol ovplyvnený a to malo za následok smrť sv. Jána Nepomuckého. Je ale veľa rozdielov medzi podhubím, z ktorého vyrástlo husitstvo a podhubím protestantským.

V Čechách to bol svätý, kto sa bránil; bol tu mravne padlý kráľ, ktorým ale vlastný zločin otriasol. So svätým boli také masy, že sa kráľ bál ľudovej vzbury. Zločin musel spáchať v noci, inak by tomu ľudia zabránili. Keď bol svätý utopený, stal sa zázrak. V prostredí, ktoré vyvolalo protestantizmus, už neexistoval všeobecný odpor proti úpadku; nedošlo k ľudovému odporu proti heréze. Aj keď aj tam boli mučeníci, neexistovali žiadne veľké verejné zázraky, aké sme videli so sv. Jánom Nepomuckým. Všetko vyvoláva dojem, že nadprirodzeno bolo menej prítomné. Ako je možné taký rozdiel vysvetliť? Dalo by sa argumentovať, že čím väčšia je potreba, tým výnimočnejšia by mala byť priazeň Božskej prozreteľnosti.

Lutherov blud mal omnoho silnejšiu schopnosť šírenia ako ten Husov. Prečo bola táto heréza rozdrvená a tá Lutherova sa rozšírila? Protestantizmus bol pre Cirkev počiatkom oveľa väčšej tragédie. Rozšíril náboženskú revolúciu po celom svete. Prečo teda Panna Mária pri tejto príležitosti nepomohla Cirkvi s podobnými veľkými zázrakmi? Po zrodení revolúcie sa zdá, že sa uplatňuje dôsledne toto pravidlo: Zázraky a nadprirodzené javy sa objavujú čoraz menej a menej sa ľudí dotýkajú veľkí svätí. Človek má dojem súmraku, straty sily a vitality Cirkvi. Naopak, nepriatelia Cirkvi sa zdajú byť živení mladistvou energiou. Ako je možné takúto vec vysvetliť?

Znamená to, že Božská prozreteľnosť menej miluje katolícku Cirkev? Či už Boh nenávidí zlé osoby toľko, ako predtým? Nie, samozrejme, tieto hypotézy nie sú pravdivé. Pre toho, kto zvažuje veci z hľadiska teológie dejín, je vysvetlenie dosť jednoduché. Keby katolíci v čase protestantizmu zostali verní a milovali katolícku vieru tak, ako by mali, následky by boli iné. Jedna tretina Európy sa stala protestantskou. Keby boli dve tretiny katolíkov verní a dobrí katolíci, protestantská tretina by nedosiahla taký vplyv. Keby katolíci boli tým, čím by mali byť, moc protestantizmu by bola obmedzená, rovnako ako kacírstvo Jána Husa. Väčšina katolíkov tej doby bola ale vlažná a slabá.

Aby prejavila nesúhlas, Božská prozreteľnosť stiahla svoje nadprirodzené prejavy a dovolila heréze získať silu. Rovnakým procesom Boh postupne stiahol svoje zvláštne milosti až do stavu, ktorý je v súčasnosti, keď čelíme tomuto paradoxu: pravda a dobrota sa vždy zdajú byť slabé a chyby a zlo vždy silné. Toto je prejav nespokojnosti Božej prozreteľnosti s vlažnosťou a nedostatkom odvahy nás katolíkov. Napríklad si zoberte Paríž, jeho progresívneho arcibiskupa kardinála Martyho, jeho progresivistický klérus, jeho revolucionársky ľud, roje turistov, ktorí tam chodia a hľadajú mravnú skazenosť.

Katolícka viera je v parížskom ľude taká slabá – „aj keď i tam sú stále dobrí katolíci“ –, že by sa dala takmer nazvať bezvýznamná. Myslíte si, že ak by ľudia v Paríži videli telo svätého vznášať sa na vodách Seiny, zmenili by svoje nemorálne zvyky, zatvorili svoje nočné kluby, kabarety a iné miesta skazenosti? To si nemyslím. Myslím si, že veľmi malý počet ľudí by bol ohromený. Široká verejnosť by čakala na nejaké „vedecké“ vysvetlenie tohto plávajúceho tela, aby téma mohla nerušene zomrieť. Čo to znamená? Táto situácia dokazuje, že Boh musí zasiahnuť, exemplárne potrestať svet a vybudovať nové kresťanstvo, vládu Nepoškvrnenej Panny Márie predpovedanú vo Fatime. Táto situácia nemôže trvať veľmi dlho. To sú niektoré úvahy, ktoré prináša úžasný život a smrť sv. Jána Nepomuckého.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/sv-jan-nepomucky/>